

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/44/2024
Identifikačné číslo spisu:	1109208485
Dátum vydania rozhodnutia:	16.10.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1109208485.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, IČO: 00603481, Bratislava, Primaciálne námestie 1, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou MINAT Law s. r. o., IČO: 53204786, Bratislava, Prievozská 6A, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Michal Lapšanský, proti žalovanému Ing. D. P., narodenému XX. E. XXXX, F. R. nad W. XXX, právne zastúpenému advokátom Mgr. Petrom Hargašom, IČO: 42258413, Bratislava, Košická 56, o vypratanie ubytovacej bunky, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-18C/76/2009 (pôvodne na Okresnom súde Bratislava I pod č. k. 18C/76/2009-817), o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. septembra 2023 č. k. 6Co/127/2021-1052, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 28. septembra 2023 sp. zn. 6Co/127/2021 a rozsudok bývalého Okresného súdu Bratislava I zo 16. mája 2016 sp. zn. 18C/76/2009 z r u š u j e a v e c v r a c i a Mestskému súde Bratislava IV na ďalšie konanie.

Uznesenia Mestského súdu Bratislava IV sp. zn. B1-18C/76/2009 z 18. marca 2024 a 09. apríla 2024 zrušuje.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I - v súčasnosti Mestský súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 16. mája 2016 č. k. 18C/76/2009-817 zamietol žalobu (výrok I.) a o trovách konania nerozhodol s tým, že o nich rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozsudku (výrok II.).

1.1. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že zamestnávateľ žalovaného Priemstav, š. p., Bratislava uzavrel dňa 01. júla 1994 so žalovaným zmluvu o ubytovaní v spoločnej ubytovni „Patrónka“ podľa § 754 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“). Predmetom zmluvy bol záväzok ubytovateľa (Priemstav, š. p.) poskytovať objednávateľovi (žalovanému) prechodné ubytovanie v tejto ubytovni č. bunky XXX na dobu neurčitú a povinnosť objednávateľa uvoľniť ubytovacu bunku v prípade rozviazania pracovného pomeru so š. p. Priemstav a v prípade hrubého porušenia dobrých mravov alebo pri inak hrubom porušovaní svojich

povinností, vyplývajúcich zo zmluvy, povinnosť objednávateľa zaplatiť za ubytovanie a služby s ním spojené stanovenú cenu v určených termínoch. Priemstav š. p. Bratislava bol zrušený bez likvidácie rozhodnutím č. XXX/M-XX zo dňa 24. júla 1995 ministra výstavby a verejných prác SR a všetok majetok zrušeného podniku prešiel v súlade so schváleným privatizačným projektom na Fond národného majetku Slovenskej republiky (ďalej len „FNM SR“). V súlade s rozhodnutím Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky č. 68 zo dňa 08. júla 1994 o privatizácii časti podniku Priemstav, š. p. bol zmluvou zo dňa 31. júla 1995 o prevode privatizovaného majetku uzavretou medzi FNM SR a žalobcom na žalobcu bezodplatne prevedený majetok s príslušenstvom a so všetkými právami a záväzkami, ktoré súvisia s prevádzaným majetkom - súčasťou tohto majetku bola i predmetná ubytovňa.

1.2. Žalobca sa proti žalovanému domáhal vypratania predmetnej ubytovacej bunky z dôvodu, že žalovaný ju užíva bez právneho dôvodu, keďže v zmysle čl. I ods. 2 zmluvy ju mal uvoľniť v prípade rozviazania pracovného pomeru so š. p. Priemstav, čo podľa žalobcu nastalo výmazom tohto štátneho podniku z obchodného registra dňa 30. októbra 1995, najneskôr výmazom nástupníckej spoločnosti Priemstav, a. s., z obchodného registra. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol, že pri posúdení charakteru ubytovacieho priestoru vychádzal z rozhodnutia Obvodného úradu životného prostredia Bratislava I č. OÚŽP XXXX/XX-XXXX/XX/H/XXX/E. zo dňa 12. augusta 1993, ktorým bolo povolené užívanie stavby trvalej ubytovne a z ktorého vyplýva, že stavba pozostáva okrem ďalších priestorov aj z ubytovacích buniek. Rovnako tak vychádzal aj z listu vlastníctva č. XXXX, podľa ktorého je budova, v ktorej sa nachádza ubytovací priestor, ktorý odporca užíva, zapísaná ako iná budova označená súpisným číslom, z čoho mal za preukázané, že v danom prípade sa jedná o ubytovňu s ubytovacími bunkami a teda že sa nejedná o bytový dom s bytmi. Súd prvej inštancie v tomto smere vychádzal najmä zo skutočností, že ubytovacia bunka sa nachádza v objekte, ktorý je v kolaudačnom rozhodnutí označený ako trvalá ubytovňa. Má charakter malometrážneho bytu, pozostáva z jednej izby, kuchyne, predsiene a hygienického zariadenia, pričom práve pre obytnú miestnosť je typické, že ide o priestor, ktorý má podľa stavebnotechnických predpisov charakter bytu. Ubytovacia bunka bola zamestnávateľom pridelená výlučne do užívania žalovanému, nebola zamestnávateľom zariadená. Súd prvej inštancie sa zaoberal aj tým, aký vplyv mala privatizácia štátneho podniku Priemstav, š. p., Bratislava na prechod práv a záväzkov z predmetnej zmluvy. Z predloženého privatizačného projektu, z rozhodnutia ministra výstavby a verejných prác SR o zrušení štátneho podniku Priemstav, zo záväžného stanoviska primátora hlavného mesta SR Bratislavy, zo zápisnice o odovzdaní a prevzatí vecí zahrnutých do časti privatizovaného majetku a tiež zo zmluvy o prevode privatizovaného majetku vyplýva, že na navrhovateľa bol prostredníctvom FNM SR prevedený majetok, ktorého súčasťou bola aj predmetná trvalá ubytovňa, so všetkými právami a záväzkami, ktoré súvisia s prevádzaným majetkom, i tými, ktorých existencia sa zistí po dni prevodu. V časti nehmotných aktív, práv a záväzkov odovzdávaných na privatizovaný subjekt boli v privatizačnom projekte uvedené konkrétne zmluvy na jednotlivé ubytovacie bunky, vrátane bunky č. XXX, ktorá je predmetom tohto konania. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že navrhovateľ vstúpil do zmluvných vzťahov na strane štátneho podniku Priemstav, š. p., Bratislava a teda aj do práv a záväzkov vyplývajúcich mu z uzatvorenej zmluvy.

1.3. Súd prvej inštancie konštatoval, že názor žalobcu, že k zániku užívacieho vzťahu došlo z dôvodu skončenia pracovného pomeru žalovaného u jeho niekdajšieho zamestnávateľa zánikom Priemstav, š. p., nie je správny. V súvislosti s otázkou doby, na ktorú bola zmluva uzavretá, súd prvej inštancie vychádzal z dohody obsiahnutej v zmluve, že zmluva je uzatvorená na dobu neurčitú s tým, že objednávateľ je povinný vypratať ubytovacu bunku v prípade rozviazania pracovného pomeru so štátnym podnikom Priemstav š. p., Bratislava a v prípade hrubého porušenia dobrých mravov a zmluvných povinností. Uvedené ustanovenie zmluvy hovorí o dvoch možných spôsoboch skončenia užívacieho vzťahu pred uplynutím dojednanej doby nájmu (rozviazanie pracovného pomeru a hrubé porušenie dobrých mravov a zmluvných povinností). Súd prvej inštancie konštatoval, že uvedené dojednanie je rozvázovacou podmienkou. Rozvázovacia podmienka týkajúca sa zániku účinnosti zmluvy o užívaní ubytovacej bunky z dôvodu rozviazania pracovného pomeru s š. p. Priemstav sa podľa názoru súdu stala v dôsledku privatizácie tohto štátneho podniku a prechodu časti majetku na navrhovateľa objektívne nemožnou, v dôsledku čoho nemožno na ňu prihliadať a zmluva o užívaní sa stala nepodmienenou. Okrem toho zánik zamestnávateľa nemožno považovať za rozviazanie pracovného pomeru, pod ktorým treba chápať jednostranný alebo dvojstranný právny úkon existujúceho

zamestnávateľa. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že zmluvné strany neuzavreli platnú písomnú zmluvu o ubytovaní podľa § 754 Občianskeho zákonníka. V danej veci sa v prípade právneho predchodcu žalobcu a žalovaného jednalo o nájom obytnej miestnosti podľa § 717 Občianskeho zákonníka. Záveru o charaktere užívacieho vzťahu nasvedčovala tiež skutočnosť, že v písomnej zmluve o užívaní je uvedená doba užívania na neurčitý čas, čo je pri poskytnutí dočasného bývania na základe zmluvy o ubytovaní vylúčené. Nakoľko z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že nájom obytnej miestnosti nebol právnym predchodcom žalobcu ani žalobcom vypovedaný, uzavrel, že žalovaný je oprávnený užívať ubytovací priestor naďalej, bez ohľadu na zmenu v osobe prenajímateľa.

1.4. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie nerozhodol postupujúc v zmysle § 151 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. novembra 2019 č. k. 6Co/77/2017-848 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaný je povinný vypratať a odovzdať žalobcovi ubytovaciu bunku č. XXX nachádzajúcu sa v ubytovni „H.“ na ul. H. U. E. č. X v T., do 90 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok I) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (výrok II.). Podľa odvolacieho súdu účastníci zmluvy o ubytovaní v tejto jasne vyjadrili svoju vôľu, ktorou bolo poskytnutie dočasného ubytovania žalovanému, teda po dobu trvania jeho pracovného pomeru s vtedajším zamestnávateľom Priemstav, š. p. Bratislava. Odvolací súd uviedol, že tu nejde o rozvázovacie podmienku, ale o dojednanie časového trvania predmetnej zmluvy o ubytovaní, resp. časového trvania oprávnenia žalovaného užívať ubytovaciu bunku v predmetnej ubytovni. Žalovanému muselo byť pri uzavieraní predmetnej zmluvy jasné, že na jej základe nebude oprávnený v predmetnej ubytovacej bunke bývať bez časového obmedzenia, ale že jeho oprávnenie bývať v ubytovacej bunke je viazané na trvanie jeho pracovného pomeru. Odvolací súd nesúhlasil ani s názorom súdu prvej inštancie, že zánikom zamestnávateľa nedošlo k ukončeniu pracovného pomeru zamestnanca, keďže pod rozvázaním pracovného pomeru treba chápať jednostranný alebo dvojstranný právny úkon „existujúceho zamestnávateľa.“ Odvolací súd dospel k záveru, že žalovaný od roku 2008 užíva predmetnú ubytovaciu bunku bez právneho dôvodu a tým neoprávnene zasahuje do vlastníckeho práva žalobcu, z ktorého dôvodu je potrebné poskytnúť žalobcovi ochranu jeho vlastníckeho práva v zmysle § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na základe uvedeného, odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe vyhovel a žalovanému uložil povinnosť vypratať a odovzdať žalobcovi predmetnú ubytovaciu bunku.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) a z § 421 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) uznesením zo dňa 27. októbra 2021 č. k. 8Cdo/68/2020-1028 dovolaniu vyhovel a rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd z dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie vyvodil odlišné skutkové závery, ako súd prvej inštancie a to bez toho, aby vo veci vykonal v potrebnom rozsahu dokazovanie. Najvyšší súd teda odvolaciemu súdu vytkol, že hoci dospel k odlišným skutkovým záverom ako súd prvej inštancie a od jeho zistení sa odchyľil, nenariadil vo veci pojednávanie a nevykonal potrebné dokazovanie, čím porušil právo žalovaného na spravodlivý súdny proces. Z tohto dôvodu sa najvyšší súd už ďalšími dovolacími námietkami a správnosťou právnych záverov odvolacieho súdu nezaoberal.

4. Odvolací súd rozsudkom z 28. septembra 2023 č. k. 6Co/127/2021-1052 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok I.), žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 % (výrok II.) s tým, že o výške nároku na náhradu trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie a konštatoval správnosť jeho nosných dôvodov a po prehodnotení svojho predchádzajúceho rozhodnutia vo veci samej dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

4.1. Vychádzajúc z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie, odvolací súd uviedol, že pokiaľ išlo

o dobu, na ktorú bola zmluva o ubytovaní uzatvorená, v danom prípade bolo dohodnuté, že sa zmluva uzatvára na dobu neurčitú s tým, že žalovaný je povinný vypratať ubytovacu bunku v prípade rozviazania pracovného pomeru so štátnym podnikom Priemstav, alebo v prípade hrubého porušenia dobrých mravov, alebo pri inak hrubom porušení svojich povinností vyplývajúcich zo zmluvy. Podľa odvolacieho súdu však žalobca naplnenie tejto zmluvnej podmienky v súvislosti s ukončením zmluvného vzťahu nepreukázal. Odvolací súd dodal, že z obsahu spisu vyplýva, že na obchodnú spoločnosť Priemstav, stavebná a. s. prešli dňom 1. augusta 1995 všetky práva a povinnosti z pracovnoprávneho vzťahu so žalovaným zo zaniknutého štátneho podniku a preto neobstoí argument žalobcu, že k zániku pracovného pomeru žalovaného došlo najneskôr dňom výmazu PRIEMSTAV, š. p. z obchodného registra. Zároveň ku dňu 1. augusta 1995 prešli na žalobcu všetky práva a povinnosti zo zmluvy o ubytovaní uzatvorenej so žalovaným a to v zmysle zmluvy o prevode privatizovaného majetku uzatvorenej medzi FNM SR a žalobcom zo dňa 31. júla 1995.

4.2. Odvolací súd sa plne stotožnil so záverom súdu prvej inštancie aj v tom, že to, o aký typ bývania sa jedná, treba posúdiť z okolností konkrétneho prípadu, pričom za rozhodujúce nie je možné považovať označenie písomnej zmluvy (v danom prípade § 754 a nasl. Občianskeho zákonníka - zmluva o ubytovaní), relevantné je účelové určenie stavby a užívaných priestorov, vyplývajúce z kolaudačného rozhodnutia, spôsob pridelenia, ako aj spôsob užívania, vyplývajúci z dohody o užívaní. Odvolací súd sa stotožnil aj s právnym názorom súdu prvej inštancie, že zmluvné strany v danom prípade uzavreli písomnú zmluvu o nájme obytných miestností v zariadeniach určených na trvalé bývanie podľa § 717 Občianskeho zákonníka, keďže ubytovateľ nie je (ani nebol) podnikateľom, ktorého predmetom činnosti je poskytovanie ubytovacích služieb. Naopak, v danom prípade išlo pri uzatváraní zmluvy o zamestnávateľa žalovaného (právny predchodca žalobcu), pričom účelom vzniku zmluvného vzťahu bolo poskytnúť zamestnancovi ubytovanie v zariadení určenom na trvalé bývanie (ako vyplýva z rozhodnutia o povolení užívania stavby zo dňa 12. augusta 1993 - č. l. 209). Na uvedenom závere nemení nič ani údaj uvedený v zmluve, že ide o prechodné ubytovanie (podľa tvrdenia žalobcu - do doby vyriešenia bytovej otázky žalovaného alebo do skončenia pracovného pomeru), keďže ubytovanie bolo poskytnuté na dobu neurčitú, čo je pri poskytnutí dočasného bývania na základe zmluvy o ubytovaní vylúčené.

4.3. Odvolací súd dodal, že v konaní nebolo žalobcom preukázané, že zmluvný vzťah medzi sporovými stranami zanikol, a teda že žalovaný užíva vec bez právneho dôvodu. Nájom obytnej miestnosti nebol právnym predchodcom žalobcu ani žalobcom vypovedaný (§ 711 Občianskeho zákonníka).

4.4. O nároku na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 453 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

5. Žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) podal voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) a z § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

5.1. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ identifikoval v tom, že v konaní došlo k výraznému porušeniu princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí. Uvedené argumentoval tým, že odvolací súd v druhom meritórnom rozhodnutí sa odklonil od svojho predchádzajúceho rozhodnutia bez náležitého vysvetlenia a bez zopakovania dokazovania. Takýto odklon bez náležitého vysvetlenia podľa dovolateľa podporuje záver o arbitrárnom postupe odvolacieho súdu. Zároveň poukázal na skutočnosť, že v obdobných právnych a skutkových okolnostiach stoja oproti sebe právoplatné rozhodnutia všeobecných súdov, ktoré vo výsledku nie sú rovnaké. V danej spojitosti spomenul uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 99/2018: „Obsahovým komponentom princípu právnej istoty je veľmi zjednodušené povedané rovnaká odpoveď na právnu otázku za rovnakého alebo analogického skutkového stavu.“. Dovolateľ v konkrétnosti uvádza rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/460/2015, v rámci ktorého bolo rozhodnuté o právnej veci s analogickým skutkovým stavom. Dovolateľ vyjadril presvedčenie, že odklon súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu od názoru najvyššieho súdu vysloveného vo vyššie uvedenej právnej veci s takmer totožným skutkovým stavom nebol dôvodný a má za následok rozpor s princípom právnej istoty.

5.2. Dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ v dovolaní vymedzil sformulovaním dvoch otázok v znení: 1/ Považuje sa za rozviazanie pracovného pomeru zánik pracovného pomeru zánikom zamestnávateľa? a 2/ Pokiaľ Priemstav, š.p. a Žalovaný uzavreli zmluvu, predmetom ktorej bolo

poskytnutie ubytovania Žalovanému v ubytovni, ktorá bola v rozhodnutí o povolení užívania stavby určená ako trvalá ubytovňa, ktorá pozostáva z predajne potravín, mäsa, skladov, dvoch služobných bytov a ubytovacích buniek, kotolne, uhoľne, dielne a skladov a v ktorej sa uvádzalo, že ubytovateľ poskytne objednávateľovi prechodné ubytovanie, je uzavretá na dobu neurčitú, s tým že Žalovaný má povinnosť uvoľniť ubytovaciu bunku v prípade rozviazania pracovného pomeru s Priemstav, š.p., ide o zmluvu o ubytovaní v zmysle ust. § 754 Občianskeho zákonníka alebo o zmluvu o nájme obytných miestností podľa ust. § 717 Občianskeho zákonníka? K prvej v dovolaní nastolenej otázke dovolateľ uviedol, že mu síce je známe rozhodnutie dovolacieho súdu, v ktorom predmetná otázka bola riešená, no podľa jeho názoru sa nejedná o ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu v zmysle, v akom je pojem „ustálená rozhodovacia prax“ vymedzená v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/129/2017, resp. 3Cdo/6/2017. Dovolateľ v tejto spojitosti poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/460/2015, v právnej veci ktorej predmetom bol totožný nárok, týkajúci sa rovnakej stavby, v ktorej sa žalobca domáhal vypratania ubytovacej bunky na totožnom základe, tzn. k ukončeniu ubytovacieho vzťahu došlo v dôsledku rozviazania pracovného pomeru, aj najvyšší súd stotožňuje so skončením pracovného pomeru. Podľa dovolateľa by v prípade správneho právneho posúdenia dospel súd k záveru, že došlo k naplneniu skutočnosti spôsobujúcej zánik zmluvného vzťahu medzi sporovými stranami s tým, že k uvedenému by pri správnom právnom posúdení nastolenej otázky dospel bez ohľadu na to, či by zmluvnú podmienku o rozviazaní pracovného pomeru považoval za rozvázovacia podmienku alebo za časové dojednanie trvania zmluvy. Dovolateľ uviedol, že ak je nesporné, že zánikom zamestnávateľa dôjde k zániku (skončeniu) pracovného pomeru, potom je nevyhnutné súhlasiť aj s tým, že zánikom zamestnávateľa dôjde k zrušeniu (rozviazaniu) pracovného pomeru. Pokiaľ ide o druhú v dovolaní nastolenú otázku, dovolateľ uviedol, že je toho názoru, že odvolací súd aplikoval nesprávnu právnu normu na zmluvu, na základe čoho dospel k nesprávnym právnym záverom. Zmluva sa nepochybne vyznačovala dočasnou, čo súd opomenul zohľadniť pri právnom posudzovaní právneho úkonu. Podľa dovolateľa správne právne posúdenie spočíva v posúdení predmetnej zmluvy ako zmluvy o ubytovaní podľa § 754 Občianskeho zákonníka.

5.3. Vzhľadom na uvedené dovolateľ navrhol, aby odvolací súd rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie, zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že v dovolaní nebola definovaná žiadna právna otázka, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená a rovnako podľa neho nebol definovaný ani rozsah porušených práv, ktoré možno subsumovať pod právo na spravodlivý súdny proces. Žalovaný navrhol dovolaciemu súdu, aby dovolanie odmietol, resp. zamietol v celom rozsahu.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba považovať za prípustné a i dôvodné (vecne opodstatnené).

8. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval

vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, v zásadnom argumentujúc tým, že odvolací súd porušil princíp právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí tým, že sa v druhom meritórnom rozhodnutí odklonil od svojho predchádzajúceho rozhodnutia bez náležitého vysvetlenia, ktorý postup podľa dovolateľa podporuje záver o arbitrárnom priebehu odvolacieho konania. Zároveň poukázal na skutočnosť, že v obdobných právnych a skutkových okolnostiach stoja oproti sebe právoplatné rozhodnutia všeobecných súdov, ktoré vo výsledku nie sú rovnaké, keď odvolací súd sa nevysporiadal s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/460/2015, v rámci ktorého bolo rozhodnuté o právnej veci s analogickým skutkovým stavom v prospech uplatneného práva v danej veci.

11. Podľa odvolacieho súdu žalobca dovolaním podľa § 421 písm. f) CSP v zásadnom namieta porušenie princípu viazanosti odvolacieho súdu svojim skorším právnym názorom v danej veci.

12. K otázke viazanosti odvolacieho súdu svojím skorším právnym názorom v danej veci najvyšší súd podčiarkuje, že odvolací súd je pri svojom rozhodovaní vo všeobecnosti viazaný len zákonom a rozhodnutím najvyššieho súdu ako súdu vyššej inštancie (§ 455 CSP). Z uvedeného je potom zrejmé, že odvolací súd nie je viazaný svojím skorším právnym názorom v danej veci, pretože zo žiadneho ustanovenia Civilného sporového poriadku nemožno vyvodiť, že by odvolací súd nemohol už raz vyslovený právny názor vo veci v neskoršom odvolacom konaní zmeniť.

13. V prejednávanej veci odvolací súd v štádiu po zrušení jeho rozsudku prvého v poradí, konštatujúc už správne (aj úplné) skutkové závery súdu prvej inštancie vyslovené v odvolaní žalobcu napadnutom rozsudku dospel k úsudku o správnom právnom posúdení veci (na rozdiel od rozsudku mu predchádzajúcom, dovolacím súdom zrušeným výlučne z dôvodu nenariadenia pojednávania vo veci a nevykonania potrebného dokazovania napriek tomu, že odvolací súd dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako súd prvej inštancie a od jeho skutkových zistení sa odchýlil, na základe čoho vyvodil iný právny záver, ktorým nesprávnym procesným postupom odvolací súd znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP), dovolaním napadnutým rozsudkom druhým v poradí potvrdil rozhodnutie prvoinštančného súdu.

14. Ak dovolateľ namieta porušenie práva na spravodlivý proces v súvislosti s porušením princípu viazanosti súdu vlastným rozhodnutím vysloveným skôr v konaní prehliada, že právo na spravodlivý proces nemožno interpretovať tak, že by znamenalo právo na priaznivé rozhodnutie vo veci bez ďalšieho. Pokiaľ nižšie súdy v konaní dospeli k zhodným skutkovým záverom, pre dovolateľa nepriaznivým (na rozdiel od právneho posúdenia veci odvolacím súdom v skoršom rozhodnutí, ktorý bol ale zrušený, čím už v čase opätovného rozhodovania právne neexistuje), nemôže dovolateľ v nepriaznivom závere konštatovať porušenie svojich základných práv.

15. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá strana konania možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie, nejavili ako významné (viď aj uznesenie najvyššieho súdu z 21. marca 2018, sp. zn. 7Cdo/1/2018).

16. Na druhej strane ale pri realizácii práva na spravodlivý proces vystupuje do popredia požiadavka, aby orgány pri aplikácii práva postupovali v obdobných situáciách rovnako, aby nedochádzalo k svojvôli. Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej

právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (IV. ÚS 209/2010, m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06).

17. Napriek tomu pokiaľ ide o špecifický argument z dovolania založený na nerešpektovaní princípu predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, ku ktorému porušeniu malo podľa dovolateľa dôjsť nevysporiadaním sa odvolacím súdom s iným rozhodnutím rovnakého odvolacieho súdu (podľa dovolania aj s rozhodnutím najvyššieho súdu), ktorým naopak odvolací súd zmenil rozsudok zamietajúci obdobnú žalobu žalobcu spôsobom, že jej vyhovel, k tomuto sa žiada uviesť, že navzdory legitímnej požiadavke na jednotu rozhodovania súdov v identických prípadoch právny poriadok nepozná pravidlo viazanosti senátu odvolacieho súdu právnym názorom vysloveným iným senátom toho istého súdu. Zjednocovanie rozchádzajúcej sa rozhodovacej praxe súdov bolo rekodifikáciou procesného práva zverené len dovolaciemu súdu (inštitút veľkého senátu). I napriek tomu si ale najvyšší súd uvedomuje, že „princíp predvídateľnosti rozhodovania a rozhodnutia znamená, že účastníci právnych vzťahov môžu legitímne očakávať, že štátne orgány budú v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch rozhodovať rovnako. Iba takýto postup rešpektuje princíp právnej istoty a jeho dôsledné dodržiavanie sa významne pozitívne prejavuje aj v rámci celkového nazerania spoločnosti na význam a úlohu práva. Na druhej strane je nutné uviesť, že predvídateľnosť práva nemožno vnímať absolútne. Obdobnú vec je možné rozhodnúť aj inak než v predošlých veciach. V takom prípade je však súd povinný svoje závery riadne, racionálne a ústavne konformne odôvodniť (čl. 2 ods. 3 Civilného sporového poriadku), a to takým spôsobom, aby predošlé rozhodnutia neboli ignorované, ale práve naopak, aby sa s nimi súd argumentačne vysporiadal.“ (III. ÚS 275/2018).

18. I keď sa dovolateľ ohradzuje odlišným rozhodovaním odvolacieho súdu v identickej veci, je potrebné si ako prvé uvedomiť, že rozdielnosť rozhodovania v zdanlivo identických prípadoch môže mať i svoj dôvod a bez poznania konkrétnych skutkových okolností oboch (resp. aj viacerých) porovnávaných prípadov nemožno prijať ani záver, že o identické prípady (skutkovo aj právne) naozaj ide, táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá.

19. Napokon nesprávne právne posúdenie nezakladá vadu zmätočnosti (R 24/2017). Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ním tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

20. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

21. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

22. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

23. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. V neposlednom rade je dovolací súd viazaný aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

24. Žalobca v dovolaní uviedol, že prípustnosť dovolania vyplýva z § 421 ods. 1 CSP, keď z obsahu dovolania, za použitia § 124 CSP podľa dovolacieho súdu možno vyvodit' podanie dovolania žalobcom podľa písm. b) cit. zákonného ustanovenia, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, kde sa má výslovne na mysli jej ustálené vyriešenie. Dovolateľ, i keď odkázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/460/2015, v právnej veci s totožným nárokom, týkajúcim sa rovnakej stavby, v ktorej veci sa žalobca domáhal vypratania ubytovacej bunky na totožnom základe, ktoré rozhodnutie ale vzhľadom na vymedzenie pojmu ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu v zmysle, v akom je vymedzená v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/129/2017, resp. 3Cdo/6/2017, túto nezakladá.

25. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že právnou otázkou sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

26. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ ako prvé namietal nesprávne právne posúdenie zmluvy, ktorú uzatvoril jeho právny predchodca (zamestnávateľ žalobcu) so žalovaným dňa 1. júla 1994 ako zmluvy o nájme obytných miestností podľa § 717 Občianskeho zákonníka. Zdôraznil, že predmetom zmluvy bolo poskytnutie ubytovania v ubytovni, ktorá bola v rozhodnutí o povolení užívania stavby určená ako trvalá ubytovňa, so záväzkom ubytovateľa poskytnúť objednávateľovi prechodné ubytovanie. V zmluve síce je uvedené, že sa uzatvára na dobu neurčitú, zmluva ale súčasne upravuje povinnosť žalovaného uvoľniť ubytovacu bunku v prípade rozviazania pracovného pomeru zmluvných strán, aj preto je zmluvou o ubytovaní v zmysle § 754 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd zastával názor o nepreukázaní zániku zmluvného (ubytovacieho) vzťahu, keďže pod rozviazaním pracovného pomeru rozumel výlučne jednostranný alebo dvojstranný právny úkon existujúceho zamestnávateľa. Meritórne rozhodnutie podľa dovolateľa preto záviselo od právneho posúdenia, či pod rozviazaním pracovného pomeru sa rozumie len jednostranný alebo dvojstranný právny úkon existujúceho zamestnávateľa voči zamestnancovi alebo zánik pracovného pomeru na základe akejkoľvek skutočnosti. V posudzovanej veci, je preto potrebné zaujať výklad zmluvného dojednaní, teda zistiť právne relevantný význam ustanovenia zmluvy, v zmysle ktorého dojednaní mal žalovaný povinnosť uvoľniť ubytovacu bunku, a to v prípade rozviazania pracovného pomeru. Skutkovou otázkou by bolo zisťovanie, aké konkrétne ustanovenia, vety, slová zmluva obsahuje. Po ustálení obsahu zmluvy je už podľa dovolateľa otázkou výkladu určiť, aký je právne relevantný význam tejto listiny, teda zistiť, aké práva a povinnosti z tejto zmluvy vyplývajú pre zmluvné strany. Toto zisťovanie (čiže výklad) sa uskutočňuje pomocou výkladových pravidiel uvedených v zákone, teda aplikáciou práva na zistený skutkový stav (na ustálený obsah listiny). Otázka výkladu, teda zistenia právne relevantného významu zmluvného ustanovenia, je preto otázkou právnou, nie skutkovou.

27. Podstatným znakom otázky relevantnej v zmysle § 421 ods. 1 CSP je jej zásadný právny význam. Aj za účinnosti CSP je opodstatnené konštatovanie, že otázkou takého právneho významu je otázka významná nielen pre tú-ktorú prejednávajú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky a judikátornej činnosti najvyššieho súdu, úlohou ktorého je zjednocovať rozhodovanie všeobecných súdov (napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/132/2009, 2Cdo/71/2010, 3Cdo/51/2006, 4Cdo/151/1998, 5Cdo/1/2010,

7Cdo/117/2011). Je to dané zámerom, aby sa vyriešením takejto otázky prispelo k vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

28. Dovolací súd si zároveň plne uvedomuje, že by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pokiaľ by sa pri posudzovaní dovolania uplatňoval prílišný formalizmus, preto pri zachovaní prístupu majúceho na zreteli, že ustanovenia CSP vyžadujú istú mieru formálneho a obsahového vyjadrenia dôvodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania, pri ďalšej argumentácii dovolateľa, za použitia § 124 CSP dokázal z obsahu dovolania zadefinovať právnu otázku relevantného výkladu zmluvného dojednaní, v danom prípade o dobe trvania zmluvy - vymedzenia časového úseku, po uplynutí ktorého má záväzkový vzťah zaniknúť a v nadväznosti na to otázku posúdenia zmluvného typu dohody uzatvorenej medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaného, teda či išlo o nájom obytnej miestnosti v zariadení určenom na trvalé bývanie (§ 717 Občianskeho zákonníka) alebo o zmluvu o ubytovaní (§ 754 a nasl. Občianskeho zákonníka).

29. Podľa najvyššieho súdu všeobecne platí, že práva a záväzky môžu byť dojednané na dobu určitú alebo neurčitú. Vyplyva to zo všeobecnej úpravy vzniku občianskoprávných vzťahov v zmysle § 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka, z definície pojmu právneho úkonu podľa § 34 Občianskeho zákonníka, ako aj zo zásad platných pre neskorší výklad takého právneho úkonu (§ 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Tomu potom zodpovedá i dôsledok ich zániku jednoduchým uplynutím času (doby), na ktorý boli obmedzené (dojednané). Podľa ustáleného výkladu citovaného ustanovenia čas, po uplynutí ktorého záväzok zaniká, môže byť určený pevným dátumom alebo určením počtu dní, mesiacov, rokov alebo určitou udalosťou. Zároveň zo žiadneho ustanovenia pozitívneho práva nie je možné vyvodiť obmedzenie dojednať právny pomer na dobu určitú iba konkrétnym dátumom. Je vecou zmluvnej autonómie účastníkov, ako aj ich prezieravosti a predvídavosti, či a nakoľko pružne vyjadria svoju súhlasnú vôľu jednoznačne vyjadrujúcu ich úmysel obmedziť výkon práv a povinností z dohodnutej zmluvy na dobu určitú.

30. V tomto smere môže byť vymedzenie trvania právneho vzťahu vykonané jednak formuláciou konkrétného dátumu ako konečného časového údaj, ku ktorému záväzok zanikne, ako aj opisnou formuláciou vyjadrujúcou podľa obvyklého chápania časovo vymedzený úsek (napr. na dobu letnej, resp. zimnej sezóny, na dobu zberu, do doby plnoletosti apod.). Nie je vylúčené ani dojednanie časového obmedzenia právneho vzťahu odkazom na iný, súbežne existujúci, či do budúca založený alebo naopak v budúcnosti zrušený právny vzťah, spadajúci podľa povahy do iného právneho odvetvia (napr. správneho práva, finančného práva, pracovného práva, práva sociálneho zabezpečenia a pod.). Tak je tomu v prípade odkazu napr. na trvanie platnosti stavebného povolenia, do konca účtovného či daňového obdobia, do skončenia pracovného pomeru, do doby odchodu do starobného dôchodku a pod. Nedá sa vylúčiť, že odkaz na takúto budúcu skutočnosť bude dostatočne konkrétny a pri primeranej miere starostlivosti zo strany účastníkov zmluvného vzťahu bude možné z takto vymedzeného času vychádzať aj pri úvahe o zániku občianskoprávného vzťahu. Posúdenie platnosti takého dojednaní z hľadiska určitosti, zrozumiteľnosti, v zmysle § 37 Občianskeho zákonníka je vecou konkrétného prípadu.

31. V prejednávanej veci právny predchodca žalobca ako ubytovateľ podľa Zmluvy o ubytovaní v spoločnej ubytovni „H.“ uzatvorenej so žalovaným dňa 01. júla 1994, i keď vyslovil poskytnutie ubytovania na dobu neurčitú, výslovne sa v danom dojednaní tiež uvádza, že sa poskytuje prechodné ubytovanie v ubytovni a v bezprostredne nasledujúcom dojednaní je obmedzená doba trvania zmluvného vzťahu odkazom na „rozviazanie pracovného pomeru so š. p. Priemstav“, t. j. na rozviazanie pracovného pomeru medzi zmluvnými stranami v postavení zamestnávateľa a zamestnanca. Takéto vymedzenie podľa najvyššieho súdu zodpovedá ustanoveniu § 37 Občianskeho zákonníka z hľadiska určitosti a neposkytuje dôvody na pochybnosti, čo tým mali obe strany zmluvného vzťahu na mysli. Poskytovateľ ubytovania tým výslovne, jasne a zrozumiteľne prejavil vôľu viazať trvanie zmluvného vzťahu na trvanie vzťahu pracovnoprávného s tým, že zánik zmluvného vzťahu „spojil so zánikom pracovného pomeru zmluvných strán. Iba v prípade vymedzenia skončenia účinnosti zmluvy výlučne na dobu neurčitú, prípadne iba jednoduchým odkazom na trvanie pracovného pomeru, ktorý by bol

uzavretý na dobu neurčitú, by bolo možné uvažovať o tom, že určenie doby trvania zmluvy by sa týmto vymedzením stalo zmluvným pomerom na dobu neurčitú. Ak je však v zmluve zrozumiteľne a dostatočne určito vyjadrené, že zmluvný vzťah končí súčasne s ukončením pracovného pomeru zmluvných strán, ide o určenie spôsobu zániku vzájomných práva povinností naviazaním na budúcu právnu skutočnosť, tkvajúcu síce v zmluvnej dohode podľa iného právneho odvetvia, splňa však požiadavku určitosti a zrozumiteľnosti dátumu, ku ktorému má k zániku právneho vzťahu dôjsť. Napokon žalovaný (ubytovaný, resp. zamestnanec) danú zmluvnú podmienku plne akceptoval. Predovšetkým tu ide o výslovné vyjadrenie kauzy právneho úkonu, ktoré obvykle vyjadrené v právnom úkone pod sankciou neplatnosti byť nemusí (porov. § 495 prvej vety Občianskeho zákonníka a *contrario*). V danej veci bola pritom kauza formulovaná jasne a to tak, že uzavretie zmluvy bolo motivované existenciou a trvaním pracovného pomeru medzi ubytovateľom a ubytovaným. Uvedená okolnosť podporuje správnosť hodnotenia tohto úkonu vyústením do záveru, že obom stranám zmluvy muselo byť zrejmé nielen čo je právnym dôvodom uzavretia zmluvy, ale aj úzka, bezprostredná a nespochybniteľná väzba medzi právnou skutočnosťou skončenia pracovného pomeru a k tomu upínajúcim sa zánikom práv a povinností z uvedenej zmluvy. Pri výklade obsahu zmluvy nemohla zostať bokom ani skutočnosť poskytnutia ubytovania zamestnávateľom zamestnancovi, v nehnuteľnosti ktorú vlastní zamestnávateľ, pravdepodobne ako inštrument personálnej politiky zamestnávateľa.

32. Napokon posudzovaný zmluvný vzťah je vzťahom občianskoprávnym. Vzťah pracovnoprávny (resp. vzťah medzi zamestnávateľom a zamestnancom) je vzťahom opierajúcim sa o príslušné ustanovenia pracovnoprávných predpisov. Nie je žiaden dôvod zmiešavať posudzovanie právneho vzťahu zo zamestnaneckého pomeru z hľadiska terminológie s požiadavkami na výklad občianskoprávnej zmluvy, ktorou predmetná zmluva nepochybne je. Odkaz v nej stranami použitý v znení uloženej povinnosti ubytovaného „uvolniť ubytovacu bunku v prípade rozviazania pracovného pomeru so š. p. Priemstav" sa jednoznačne viaže na existenciu pracovného pomeru zmluvných strán, ktorý končí (zaniká) nielen v prípadoch uvedených v ustanoveniach príslušného Zákonníka práce, v rámci ním vymedzených spôsobov skončenia pracovného pomeru, pri ktorých má Zákonník práce nepochybne kogentnú povahu; neznamená to ale, že pracovný pomer nemôže skončiť aj inými spôsobmi než tými, ktoré sú v tomto zákone vymedzené. Zákonník práce na prvom mieste upravuje „skončenie" pracovného pomeru dohodou, výpoveďou, okamžitým zrušením a zrušením v skúšobnej dobe. Ku skončeniu pracovného pomeru môže ale dôjsť aj následkom právnej udalosti, a to buď uplynutím dojednanej doby, ak bol pracovný pomer dojednaný na dobu určitú, alebo smrťou zamestnanca, alebo v súvislosti so smrťou zamestnávateľa, ktorý je fyzickou osobou. Uvedenými spôsobmi zaniká aj pracovný pomer cudzinca alebo fyzickej osoby bez štátnej príslušnosti. K skončeniu pracovného pomeru dochádza aj v prípade zrušenia zamestnávateľa, čím zamestnávateľ stráca možnosť zamestnanca ďalej zamestnávať a tiež zánikom zamestnávateľa bez právneho nástupcu.

33. Hlavný rozdiel medzi zmluvou o ubytovaní a zmluvou o nájme obytnej miestnosti v zariadení určenom na trvalé bývanie spočíva v účele a dĺžke trvania týchto zmluvných typov. Zmluva o ubytovaní je určená na krátkodobé, dočasné bývanie s menším právnym štandardom ochrany a kratšími výpovednými lehotami, zatiaľ čo zmluva o nájme obytnej miestnosti je klasická nájomná zmluva podľa Občianskeho zákonníka, poskytujúca dlhodobejšie bývanie s vyššou právnou ochranou nájomcu.

34. Dovolateľ vyjadruje nesúhlas so spôsobom, akým nižšie súdy interpretovali Zmluvu o ubytovaní v spoločnej ubytovni „H." š.p. H. pri U. E. 8, XXX XX T., z ktorej interpretácie právne vyvodili, že ide o zmluvu o nájme obytnej miestnosti (§ 717 Občianskeho zákonníka).

35. Pre zmluvu o nájme obytnej miestnosti je typický trvalý charakter bývania, predmetom nájmu je obytná miestnosť a vykazuje tiež vnútorný vzťah nájomcu k ostatným nájomcom. V rozhodnej zmluve je ale výslovne uvedené, že sa uzatvára podľa § 754 a násl. Občianskeho zákonníka, z jej ustanovení vyplýva, že sa ňou poskytuje prechodné ubytovanie za dojednanú odplatu v ubytovni vo vlastníctve ubytovateľa, ktorý je zároveň zamestnávateľom objednávateľa, v zmluve je „výslovne" uvedené, že sa ňou poskytuje prechodné ubytovanie v ubytovni ubytovateľa, ktoré ubytovanie je objednávateľ povinný uvoľniť v prípade rozviazania pracovného pomeru s ubytovateľom, s vyjadrením súhlasu objednávateľa

na výkon zrážok zo mzdy za ubytovanie a služby s ním spojené zamestnávateľovi (zamestnávateľ bol sám ubytovateľ - pozn. dovolacieho súdu), k čomu nižšie súdy vôbec neprihliadli.

36. V rozsahu žalobcom namietaného nesprávneho právneho posúdenia nastolenej právnej otázky dovolateľ poukázal na rozsudok najvyššieho súdu zo dňa 08. decembra 2016 sp. zn. 3Cdo/460/2015, podľa ktorého „Odvolací súd po doplnení dokazovania dospel k záveru, že odporkyni bolo poskytnuté iba prechodné ubytovanie v ubytovni H. na základe Zmluvy o ubytovaní v spoločnej ubytovni "H." š. p. H., H. U. E. č. X v T., uzavretej podľa § 754 a nasl. Občianskeho zákonníka dňa 26. januára 1995 medzi Priemstav š. p. ako ubytovateľom a odporkyňou ako objednávateľom, nakoľko z čl. I bodu 1 Zmluvy jednoznačne vyplýva, že ubytovacia bunka je určená na prechodné ubytovanie na dobu neurčitú a zároveň z čl. I bodu 2 Zmluvy vyplýva povinnosť odporkyne ubytováciu bunku uvoľniť v prípade (okrem iného) rozviazania pracovného pomeru so š. p. Priemstav. Z obsahu spisu, najmä z obsahu zmluvy o ubytovaní z 26. januára 1995 dovolací súd zhodne s odvolacím súdom dospel k jednoznačnému záveru, že ubytovanie v ubytovacej bunke bolo odporkyni poskytnuté iba na prechodnú dobu, t. j. dočasne v zariadení na to určenom, pričom toto ubytovanie bolo viazané, okrem iného, na skončenie pracovného pomeru, ku ktorému nepochybne došlo ku dňu 31. augusta 1995. Skončenie pracovného pomeru malo za následok skončenia prechodného ubytovania odporkyne v ubytovacej bunke." (body 14.3. a 14.4.), ktoré rozhodnutie najvyššieho súdu, i keď samo o sebe nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, bolo žiadúce, aby ho nižšie súdy zobrali na zreteľ a pri rozhodovaní sa s ním relevantne vysporiadali, od záverov ktorých nemá dovolací súd dôvod ustupovať.

37. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu riešiaci jednu z preň významných právnych otázok spôsobom, s ktorým sa dovolací súd nemohol stotožniť, preto vykazuje znaky rozhodnutia spočívajúceho na nesprávnom právnom posúdení veci.

38. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP).

39. Dovolaciemu súdu tak neostávalo iné, než oba rozsudky podľa § 449 ods. 1 a 2 CSP zrušiť a podľa § 450 rovnakého zákona vec vrátiť na ďalšie konanie Mestskému súdu Bratislava IV ako právnomu nástupcovi medzičasom zaniknutého (zrušeného) súdu prvej inštancie [v tejto súvislosti napokon porovnaj tiež čl. VIII body 1 a 3 zákona č. 150/2022 Z. z. v znení zákona č. 398/2022 Z. z. a § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. v znení takýchto zákonov].

40. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

41. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.